

พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของ
เทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี*
INTEGRATED BUDDHISM FOR ADMINISTRATION EFFECTIVENESS
DEVELOPMENT OF CITY MUNICIPALITIES IN CHONBURI PROVINCE

พระมหาวิเศษ กนตธมฺโม (มั่งคั่ง)

Phramahawiset Kantadhammo (Mangkhang)

สุรินทร์ นียมางกูร

Surin Niyamangkoon

สมาน งามสนิท

Saman Ngamsanit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: phramahawiset@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี และ 3) นำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,036 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคนแบบตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อยืนยันการสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน พบว่า การบริหารงานและแรงจูงใจในการบริหารงานผ่านหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโดยรวมได้ร้อยละ 68

* Received 30 August 2021; Revised 19 December 2022; Accepted 22 December 2022

3. รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของเทศบาล พบว่า การพัฒนาประสิทธิผลของเทศบาลมีปัจจัยพื้นฐาน 2 อย่าง คือ แรงจูงใจในการบริหารงานและการบริหารสมัยใหม่ โดยประยุกต์หลักกัทธิบาท 4 มาใช้เพื่อเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผล การบริหารงานมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ, ประสิทธิภาพ, การบริหารงาน

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the administrative effectiveness of municipalities in Chonburi Province, 2) study factors affecting the administrative effectiveness of municipalities in Chonburi Province, and 3) present an integrated Buddhist model for the development of community administration. Mixed research was employed in this research. The researcher used a questionnaire for quantitative research to collect the data from a sample group, the personnel from 10 municipalities in Chonburi Province, totaling 3,036 people. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis (CFA). The researcher employed in-depth interviews with 17 key informants or face-to-face interviews for qualitative research. Data were analyzed using descriptive content analysis and focus group discussion of nine people on confirming data synthesis.

The research showed that;

1. Overall, administrative effectiveness was high.
2. Factor of administration and administrative motivation through the four paths of accomplishment principle affected the overall administrative effectiveness at 68%.
3. For the integrated Buddhist model for community administration development, there were two primary factors to improve administrative effectiveness: administrative motivation and the current administration. Applying the four paths of accomplishment (Four Rddhippada) could promote more effective administration.

Keywords: Integrated Buddhism, Effectiveness, Administration

บทนำ

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังเผชิญหน้ากับการท้าทายกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองการปกครองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาคประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าในอดีต จึงส่งผลต่อความคาดหวังและความต้องการของพลเมืองต่อผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้นด้วย (ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, 2560) ประกอบกับความคาดหวังและความต้องการของประชาชนที่ศนคติ ค่านิยมและความเชื่อที่แตกต่างกันของประชาชนตามปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมาย ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมืองการปกครอง และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

การปกครองท้องถิ่นจัดว่าเป็นรากฐานสำคัญที่เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่น ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของส่วนกลาง ช่วยส่งเสริมการร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตรงตามความต้องการของตนเอง และเป็นปัจจัยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขของไทยซึ่งเป็นการปกครองในระดับชาติด้วย (กนก วงษ์ตระหนาน, 2528)

นโยบายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการของรัฐส่วนกลางสู่ท้องถิ่นนั้น ได้ส่งผลให้ประชาชนมีความคาดหวังผู้นำท้องถิ่นควรมีสมรรถนะความรอบรู้ในการบริหารจัดการแบบมีมืออาชีพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลการเจริญเติบโตในทุกมิติของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2557) โดยเฉพาะการจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวคิดการพัฒนาคณาภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ตามแนวทางปฏิบัติของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด (ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ, 2556)

จากข้อมูลรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรีในรูปแบบเทศบาลนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 10 แห่ง (สำนักงานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี, 2563)

มีพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อเป็นการปฏิรูประบบราชการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีความจำเป็นต้องใช้หลัก บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการนำแนวคิดในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ New Public หรือ Management: NPM มาปรับใช้ ซึ่งให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อผลงาน การควบคุมผลสัมฤทธิ์ การเชื่อมโยงให้เข้ากับการจัดสรรทรัพยากรและการให้รางวัล การปรับโครงสร้างองค์กร เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น ประชาชนได้รับความอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งมีการ

ติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดให้มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและวิธีการทำงาน เพื่อมุ่งเน้นองค์กรสมัยใหม่ทำงานเชิงรุกแบบบูรณาการคล่องตัวรวดเร็ว มีขีดสมรรถนะสูง และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร และการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตั้ง คณะทำงานในการตรวจนิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรท้องถิ่น เพื่อพิจารณาคัดเลือกรับเงินอุดหนุนเป็นรางวัลจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ก็พบว่าเทศบาลส่วนมากมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง และในด้านประสิทธิผลของการบริหารจัดการ ก็พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญประชาชนในท้องถิ่น การจัดระบบสารสนเทศ การสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ประชาชนผู้รับบริการ กระบวนการบริหารจัดการ และบรรยากาศขององค์กรนั้น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล (ฉิมพพร ชูลีลัง, 2550) ที่สำคัญขององค์กร

การนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการเทศบาล ก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักอิทธิบาทธรรม ที่ช่วยเสริมกำลังใจและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียรและอดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ จิตตะ คือ ความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ทอดทิ้งงาน วิมังสา คือ ความคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ ซึ่งหลักอิทธิบาทธรรม เป็นเครื่องมือที่ทำให้บรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานเชิงพุทธ (พระครูอุทัยสุตกิจ, 2558)

จากผลสรุปจากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดชลบุรี โดยใช้การบูรณาการด้วยหลักธรรม ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในกำหนดแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 แรงจูงใจในการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 2 การบริหารสมัยใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 3 หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 4 แรงจูงใจในการบริหารงาน การบริหารสมัยใหม่และอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 แห่ง มีประชากร ทั้งหมด 3,036 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี, 2563) ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 3) กลุ่มผู้บริหาร (ข้าราชการการเมือง) 4) กลุ่มผู้บริหาร (ข้าราชการประจำ) จำนวน 17 รูปหรือคน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามและมีโครงสร้างคำถาม 6 ตอน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการบริหาร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสมัยใหม่ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 4) แบบสอบถาม เกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองจังหวัดชลบุรี แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 5) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 6) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานของเทศบาลเมือง

ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 353 คน หรือคิดเป็น 100%

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2) การพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดชลบุรี 3) หลักอิทธิบาท 4) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลในจังหวัดชลบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) แบบตัวต่อกับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 17 รูปหรือคน ดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ได้รับการจัดบันทึก การทบทวนข้อมูลคำตอบ และการบันทึกเสียงให้ครบถ้วนตามคำถามในการสัมภาษณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้

ผลการวิจัย

พุทธรูปการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี มีผลการวิจัยดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (n=354)

ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล	4.06	0.741	มาก
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	3.97	0.736	มาก

ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. ด้านการปฏิบัติราชการ	4.03	0.742	มาก
4. ด้านการพัฒนาองค์กร	3.99	0.760	มาก
ภาพรวมประสิทธิผลในการบริหารงาน	4.05	0.693	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.693) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.741) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติราชการ ($\bar{X}=4.03$, S.D.= 0.742) ด้านการพัฒนาองค์กร ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.760) ด้านคุณภาพการให้บริการ ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.736) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจในการบริหารงาน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และแรงจูงใจในการบริหารงาน (X1) เป็นตัวแปรต้น แรงจูงใจในการบริหารงาน (X1) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งแรงจูงใจในการบริหารงาน (X1) สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 59.0 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_1) เท่ากับ 0.768

ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการบริหารสมัยใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และการบริหารสมัยใหม่ (X2) เป็นตัวแปรต้น การบริหารสมัยใหม่ (X2) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งการบริหารสมัยใหม่ (X2) สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 74.7 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_2) เท่ากับ 0.864

ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และอิทธิบาท 4 (X3) เป็นตัวแปรต้น ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตามเป็นประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) และตัวแปรต้นเป็นอิทธิบาท 4 อิทธิบาท 4 (X3) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งอิทธิบาท 4 (X3) สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 82.2 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_3) เท่ากับ 0.907

3. รูปแบบพฤติกรรมจากการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี

3.1 หลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและแผนภาพต่อไปนี้

3.1.1 ด้านฉันทะ (มีใจรัก) ผลการศึกษาสรุปได้ คือ ผู้บริหารต้องมีใจรักและพอใจจะทำงานนั้นด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จ ๆ หรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร จากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปด้านฉันทะ (มีใจรัก) ได้ใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) บริหารงานด้วยความสมัครใจ 2) มุ่งหวังในความสำเร็จ 3) พัฒนางานอยู่เสมอ

3.1.2 ด้านวิริยะ (พากเพียรทำ) ด้านวิริยะ (พากเพียรในงาน) คือ ผู้บริหารต้องพากเพียร หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน ไม่ท้อถอยก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ จากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปวิริยะ (พากเพียรทำ) ได้ใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) ยึดหลักความสำเร็จ 2) ทุ่มเทเวลาและความสามารถ 3) หมั่นเพียรหาประสบการณ์

3.1.3 ด้านจิตตะ (เอาจิตฝึกฝน) คือ ผู้บริหารต้องเอาจิตฝึกฝน ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่าน เอาใจใส่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่าน ในขณะที่บริหารงาน ใส่ใจ ใฝ่รู้ ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานอยู่เป็นนิตย์ ทั้งในและนอกเวลา งาน มีจิตใจแน่วแน่มั่นคงต่องาน

3.1.4 ด้านวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) คือ ผู้บริหารต้องหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบ วัตถุประสงค์ คัดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพิจารณาแผนการบริหารงานเพื่อสร้างระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน มีการวัดผลประเมินผล การบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมือง

3.2.1 ด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการศึกษาสามารถสรุปด้านแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม 2) ดำเนินงานบรรลุตามแผนพัฒนา 3) รายงานผลการดำเนินงาน 4) นำผลการประเมินไปพัฒนาดังแผนภาพ ต่อไปนี้

3.2.2 ด้านคุณภาพการให้บริการ ในด้านคุณภาพการให้บริการของเทศบาล พบได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) จัดบริการที่มีคุณภาพ 2) ยึดหลักความเสมอภาค 3) เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจ 4) ประชาชนมีความพึงพอใจ ดังแผนภาพ

3.2.3 ด้านการปฏิบัติราชการ จากผลการศึกษารูปด้านการปฏิบัติราชการได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) มีกิจกรรมชัดเจน 2) บริหารงบประมาณเป็นไปตามแผน 3) ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า 4) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังแผนภาพต่อไปนี้

3.2.4 ด้านการพัฒนาองค์กร จากผลการศึกษาด้านการพัฒนาองค์กรสรุปได้ใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน 2) ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) วางแผนอัตรากำลังอย่างชัดเจน 4) มีมาตรการในการลดขั้นตอนการทำงาน

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ส่วนคือ ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีและ 3) รูปแบบรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี โดยยกข้อค้นพบจากผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้คือ จากผลการวิจัยประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล 2) ด้านคุณภาพการให้บริการ 3) ด้านการปฏิบัติราชการ 4) ด้านการพัฒนาองค์กร ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีมุ่งเน้นที่ การเปิดโอกาสให้ประชาชน กลุ่มองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ได้มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนา ที่กำหนดไว้รวมถึงการเนินงานบรรลุตามแผนพัฒนาและมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตลอดจนถึงมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานเพื่อเกิดมีประสิทธิผลของการบริหารงานเทศบาลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงราชย์ ไชยญาติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สุขภาพชุมชนไม่พบความแตกต่างของการให้บริการอย่างเป็นองค์รวม แต่เป็นการเน้นเฉพาะทางกาย สังคม และสภาพแวดล้อมยังขาดมิติทางด้านจิตวิญญาณ ทั้งนี้การให้บริการดำเนินการแบบผสมผสานและต่อเนื่องเป็นไปตามนโยบายการดำเนินงานของระดับประเทศและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (ทรงราชย์ ไชยญาติ, 2553)

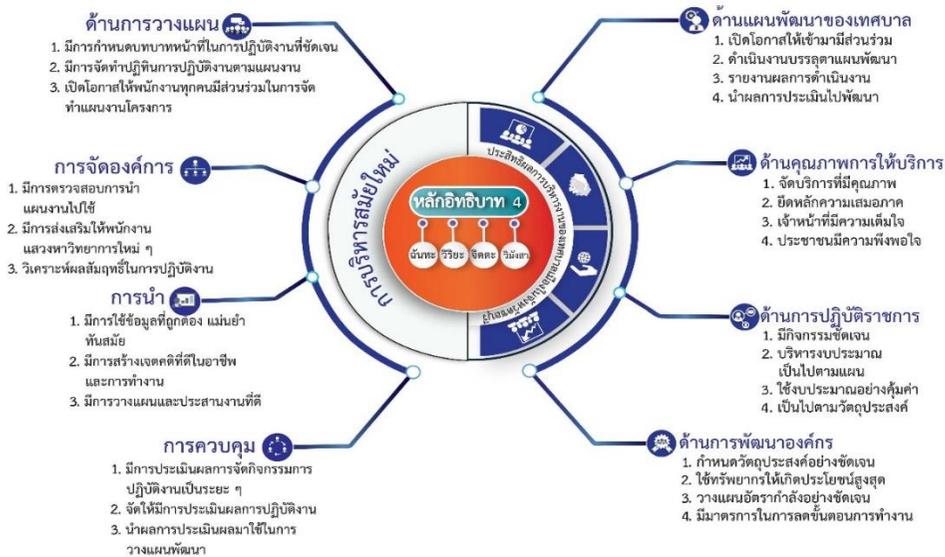
การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า การบริหารสมัยใหม่และ หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผล

บริหารงานของเทศบาลใจเมืองในจังหวัดชลบุรี (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งอิทธิบาท 4 และการบริหารสมัยใหม่ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลใจเมืองในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 84.6 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (และ) เท่ากับ 0.638 และ 0.309 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการบริหารสมัยใหม่ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม จะมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ก็ต้องโดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่าพุทธบูรณาการคือหลักอิทธิบาท 4 เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประสิทธิผลการบริหารได้ เมื่อมีความรู้แล้วก็ต้องนำความรู้ไปสู่การบริหารและในการบริหารนั้นต้องมีพื้นฐานผู้บริหารต้องมีใจรักและพอใจจะทำเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรและที่สำคัญเนื่องจากว่าบริหารเทศบาลเป็นบุคลากรของรัฐที่เข้ามารับใช้ประชาชนจะต้องไม่ทอดทิ้งก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จก่อให้การพัฒนาคมนบนพื้นฐานของคุณธรรมทั้ง 4 ประการ จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เจตน ดันติวณิชชานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชาติ: มุมมองของอาจารย์ป่วย อิงภรณ์ พบว่า หลักผล 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเกิดมีกำลังหรือพลังในตัวที่จะทำให้มีความมั่นใจ ไม่หวั่นกลัวอะไร คือ มีกำลังปัญญา กำลังความเพียร กำลังความสุจริต กำลังการที่ได้สงเคราะห์ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ ได้เลือกนำหลักจุดประสงค์มาอธิบายเพราะเป็นหลักที่มีความสมบูรณ์ทำให้รู้ว่าอะไรเป็นความจริง ความดีและความงาม จึงต้องอาศัยปัญญาเป็นเบื้องต้นเพื่อหาช่องทางไปสู่จุดหมายอันประเสริฐ แต่ปัญญาอย่างเดียวไม่เพียงพอเพราะถ้ารู้จริงแต่เกียจคร้านหรือเพิกเฉยทำให้ไม่สามารถสร้างงานหรือประโยชน์อะไรได้ ฉะนั้นจึงต้องใช้กำลังที่ 2 คือ ความเพียร แต่ถ้าหากมีความเพียรและปัญญา เปรียบเสมือนรถมีเครื่องยนต์ มีผู้ขับที่มีความชำนาญนั้นยังไม่พอ ต้องมีเบรกและหางเสือ คือ สติ ในการคอยระวังไม่ให้ปฏิบัติสิ่งที่เห็นโทษและมีภัย สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือต้องคิดถึงคนอื่น มีเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง สงเคราะห์เกื้อกูลผู้อื่นให้พ้นทุกข์และมีความสุข (เจตน ดันติวณิชชานนท์, 2557)

การพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรีเกิดจากปัจจัยพื้นฐาน คือ การบริหารสมัยใหม่และหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลใจเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า เป้าหมายหลักในการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิผลนั้น ได้แก่ ประสิทธิผลด้านแผนพัฒนา ประสิทธิผลด้านคุณภาพการให้บริการ ประสิทธิผลด้านการปฏิบัติราชการ และประสิทธิผลด้านการพัฒนาองค์กร องค์กรที่มีประสิทธิผลเหล่านี้ นับได้ว่าเป็นองค์กรที่มีความมั่นคง มีประสิทธิภาพและมีความเจริญงอกงาม สามารถสร้างท้องถิ่นและชุมชนให้เข้มแข็งได้ และที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิผลที่สำคัญคือ องค์กรนั้น ๆ จะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำ บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อค้นพบที่สำคัญ คือการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี เกิดจากการควบคุม มาเป็นอันดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลได้

อย่างแท้จริงนั้นผู้บริหารจะต้องการประเมินผลการจัดกิจกรรมการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในแผนงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิติวุฒิ หมั่นมี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ผู้นำจะต้องมีองค์ความรู้ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญ หรือ ความชำนาญต่อไปนี้ คือ องค์ความรู้ทางด้านความเป็นผู้นำ องค์ความรู้ทางการบริหาร และองค์ความรู้ทางการบริหารตามหลักธรรมมาภิบาล ซึ่งต้องอาศัยหลักการดังต่อไปนี้ หลักการด้านนิติธรรม ผู้นำจะต้องมีความเที่ยงตรง และเที่ยงธรรมในการบริหาร และที่สำคัญจะต้องไม่ยึดติดกับตำแหน่งแต่ต้องยึดติดกับหลักการด้านหลักคุณธรรม ผู้นำจะต้องเป็นมีความประพฤติทั้งภายใน และภายนอกให้อยู่ในหลักเกณฑ์ของการบริหาร และความประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็น หลักการด้านความโปร่งใส ผู้นำจะต้องบริหารงานโดยไม่มี ความลับต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และจะต้องทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีหลักการด้านการมีส่วนร่วม โดยผู้นำจะต้องใจกว้าง และต้องเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้ง จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา หลักการด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้นำ จะต้องคำนึงถึงเป้าหมาย หรือความสำเร็จขององค์กรโดยรวม และหลักการด้านหลักความ คัมค่า ผู้นำต้องเป็นผู้นำที่มีการศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านการบริหาร สมัยใหม่ โดยที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีทางการบริหาร (อิติวุฒิ หมั่นมี, 2561)

องค์ความรู้จากการวิจัย



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยจากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย

สรุป

ผู้วิจัยสามารถสรุป พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารงานสมัยใหม่ + บูรณาการหลักอภิศิบาท 4 = เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

การบริหารงานสมัยใหม่ ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การนำและการควบคุม บูรณาการหลักอภิศิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ (มีใจรัก) วิริยะ (พากเพียรทำ) จิตตะ (เอาจิตฝึกฝน) และวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน

การส่งเสริมด้วยการบริหารงานสมัยใหม่บวกกับบูรณาการหลักอภิศิบาท 4 เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงาน ได้แก่ ด้านแผนพัฒนาของเทศบาล ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการปฏิบัติราชการและด้านการพัฒนาองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะส่งเสริมประเด็นเรื่องการพัฒนาการศึกษาให้กับผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้มีความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง มีความพอดีประมาณในการบริหารงบประมาณสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดการพัฒนากลยุทธ์ผ่านระบบการประชุมระดับผู้บริหารส่วนท้องถิ่นโดยใช้ระบบหมุนเวียนไปตามเทศบาลต่าง ๆ ด้วยการประชาสัมพันธ์ระบบตัวแทนในรูปของคณะกรรมการส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการจัดทำคู่มือในการวางแผนนโยบาย

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายในการกำกับควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี ทั้งปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรในด้านสารสนเทศ เพื่อมุ่งไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งผลกระทบต่อพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2528). การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจตน์ ตันตวิณิชานนท์. (2557). บทบาทของพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชาติ : มุมมองของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์, 4(2), 341-355.
- ทิฆัมพร ชูลีลัง. (2550). ตัวแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของเทศบาล: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเทศบาล 3 ขนาด. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 5(4), 113-146.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2556). การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- ทรงราชย์ ไชยญาติ. (2553). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ธิดิวุฒิ หมั่นมี. (2561). ภาวะผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(3), 298-314.
- ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี. (2560). วิเคราะห์บริบทความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหาร ท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0. สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์, 17(1), 63-77.
- พระครูอุทัยสุตกิจ. (2558). ความสำเร็จของการบริหารงานตามหลักอิทธิบาทสี่ของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี. วารสารสมาคมนักวิจัย, 20(2), 161-171.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2564 จาก <https://ssc.onab.go.th/th/content/category/detail/id/7/iid/6581>
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2557). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี. (2563). แผนพัฒนาส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี. เรียกใช้เมื่อ 16 มิถุนายน 2563 จาก <http://oldweb.chonburilocal.go.th>.